

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

31.05.2022

Vår ref:

2022/4894

Deres dato:

Deres ref:

22/195

NORSK INSTITUTT FOR VANNFORSKNING
Økernveien 94
0579 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ann-Heidi Johansen, 77642233

Dispensasjon til innsamling av vannplanter fra Tennvatnet i Tennvatn naturreservat, Tjeldsund kommune

Vi viser til søknad datert 11.05.2022 og telefonsamtale 30.05.2022.

Vedtak

Statsforvalteren i Troms og Finnmark gir Norsk institutt for vannforskning (NIVA) med Marit Mjelde som ansvarlig, dispensasjon fra verneforskriften for Tennvatn naturreservat, til innsamling av vannplanter.

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

1. Omfanget av innsamling av planter skal begrenses til det som er nødvendig for artsbestemmelse, særlig for rødlistede arter. Fotodokumentasjon skal brukes der det er et alternativ.
2. Tillatelsen gjelder **fra og med 15. august til og med 15. september 2022.**
3. Feltarbeidet og bruk av båt skal gjennomføres uten motorisert ferdsel.
4. Nødvendige forholdsregler skal tas for å unngå å spre fremmede arter til verneområdet.
5. Resultatet av registreringen skal formidles til Statsforvalteren innen 1. oktober 2022. I den forbindelse skal det også rapporteres om evt. rødlistede arter, og hvor mange eksemplarer som evt. ble samlet inn av disse.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En klage med begrunnelse sendes til Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Søknaden

NIVA søker om å samle inn enkeltarter fra Tennvatnet for sikker artsbestemmelse, og å bruke båt i den forbindelse. Innsamlingen vil foregå i uke 30. Undersøkelsene tar én dag, og det vil bli benyttet

E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf
Org.nr. 967 311 014

standard metodikk for registrering av vannvegetasjon i innsjøer, dvs. båt, vannkikkert og kasterive/rive. For enkelte arter vil det være behov for innsamling for artsbestemmelse i laboratoriet.

Regelverk naturreservatet

Formålet med Tennvatn naturreservat er å bevare et næringsrikt/kalkrikt vann med en internasjonalt verneverdig vannvegetasjon, og som er viktig som hekkeområde og trekkområde for mange arter av våtmarksfugler.

Ifølge verneforskriftens kap. IV punkt 1, er all vegetasjon i vann og på land fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Nye plantearter må ikke innføres.

Etter verneforskriftens kap. IV punkt 4, er motorisert ferdsel til vanns forbudt. Det vil si at bruk av båt med motor, inkludert el-motor, ikke er tillatt. Bruk av båt uten motor er tillatt.

Verneforskriften har ingen hjemmel til å gi tillatelse til innsamling av planter. Søknaden må derfor behandles etter den generelle dispensasjonshjemmelen i naturmangfoldloven § 48.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom aktiviteten ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Forvaltningsmyndigheten skal i tillegg legge prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 til grunn ved sin vurdering av alle søknader.

Tennvatnet naturreservat fikk i 2011 status som Ramsarområde. Det inngår i Evenes våtmarkssystem sammen med fire andre naturreservater. Våtmarksområdene er verdifulle i internasjonal sammenheng, og Norge har ansvar for å forvalte områdene i tråd med Ramsarkonvensjonen for våtmarker.

Vurdering

I vurderingen av om vi skal gi dispensasjon til forskningsaktiviteter, må nytten av prosjektet vurderes opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak, og de ulemper forskningen ellers medfører. Det kan ikke påregnes tillatelse til forskning, eller aktivitet i den forbindelse, som kan komme i konflikt med verneformålet, og forskning som kan gjennomføres utenfor verneområdet. Det legges vekt på om forskningen bidrar til å forbedre kunnskapsgrunnlaget som er nødvendig for å forvalte verneområdet.

Bakgrunnen for søknaden er at Tennvatnet inngår i et langsiktig overvåkingsprogram for vannvegetasjon i innsjøer som startet i 2013. Tennvatnet er undersøkt fra 2014 og annen hvert år etter det. For å sikre lange tidsserier har NIVA valgt ut 6 innsjøer i Norge. NIVA viser til at lange tidsserier er til stor hjelp for å forstå årsakene til variasjonene i vannvegetasjonen. Dataene er et viktig grunnlag for å kunne vurdere effekter av klimaendringer på sammensetning og dekning av vannvegetasjonen og rødlistearter.

Kunnskapsgrunnlaget og føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens §§ 8 og 9

Vi har sett på kunnskap i Naturbase, innsynsløsningen for NiN, Artskart, Vannmiljø og VannNett, DN-rapport 6-2011 Handlingsplanen for kalksjøer, samt vurdert ut fra egen kjennskap til området.

Da området ble vernet, ble det beskrevet som et næringsrikt vann, til dels med kalkutfellinger, og usedvanlig tett vannplantevegetasjon med flere tjønnaksarter og kransalgearter.

Sterkt kalkrike innsjøer er en sårbar naturtype i rødlista for naturtyper 2018. Naturtypen kalksjøer er levested for mange truede og sårbare arter. Flere av disse er svært kalkkrevende, og har sin utbredelse sterkt begrenset til slike sjøer. Kalksjøer med et visst kalsiuminnhold og forekomst av visse arter, er en utvalgt naturtype.

Vannvegetasjonen i Tennvatnet er undersøkt av NIVA flere ganger i perioden 1990-2020. I rapporten fra 2012 er naturtypen i vannet, kalksjø, verdisatt til verdi A, svært viktig. Rapportering etter siste kartlegging i 2020 viser at det ble registrert 17 arter i vannet, fem av dem er rødlistet. I 2018 ble det registrert 19 arter, fem av dem rødlistet.

I handlingsplanen for kalksjøer er Tennvatnet med i oversikten over kalksjøer i verneområder. Målet med handlingsplanen er å sikre miljøforholdene i norske kalksjøer slik at artsmangfoldet kan ivaretas så nært opp til det naturlige som mulig. Et av tiltakene i handlingsplanen er at det skal være etablert basisovervåking i et utvalg kalksjøer.

Kunnskap om fugl i området baserer seg på data fra opprettelsen av området, oppsynsrapporter og Artskart. Kunnskap om hvordan undersøkelsene kan påvirke verneverdiene med tanke på fugl, baserer vi på generell kunnskap og erfaring. I tillegg har vi rådført oss med fagfolk på fugl i Norsk institutt for naturforskning (NINA).

Økosystemtilnærming og samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder – naturmangfoldloven §§ 10 og 12

Virkningen av alle tiltak og all aktivitet skal vurderes samlet, både summen av tidligere, nåværende og framtidig påvirkning av naturmangfoldet. Hensikten er å hindre gradvis reduksjon av verneverdiene.

I handlingsplanen for kalksjøer er det påpekt at kunnskap om bla. artssammensetning og miljøtilstand i kalksjøene er mangelfull. Overvåkingsprogrammet skal bidra til å øke kunnskapen, og vil være av nytte bla. for å fremme verneverdiene i Tennvatn naturreservat. Vannvegetasjonen i Tennvatnet er allerede overvåket over flere år, og vi ser det kan være en fordel at det fortsetter for å sikre en lang tidsserie. Metodikken beskrevet i søknaden er i samsvar med anbefalt metodikk i den nasjonale handlingsplanen. Vi vurderer at undersøkelsen av vannvegetasjonen ikke vil forringe den økologiske tilstanden, dersom det skjer i tråd med vilkårene i denne tillatelsen, bla. vilkåret om at innsamling av vannplanter skal begrenses til det som er strengt nødvendig.

Undersøkelsen i Tennvatnet planlegges gjennomført siste uka i juli, uke 30. En del av verneformålet er at dette er et viktig hekkeområde og trekkområde for mange arter våtmarksfugl. Generelt regner vi hekketida fra 15. april-15. august. Det kan variere noe fra år til år. Den første tida er mest sårbar. Tidspunktet for undersøkelsen er i slutten av hekketida, men ikke alle fugleunger er flygedyktige ennå på den tida. Ut fra at det fortsatt er i hekketida, at en må inn i flytebladvegetasjonen for å gjennomføre undersøkelsen, at dette er et viktig hekkeområde for flere rødlistede fuglearter og et Ramsarområde, setter vi vilkår om at undersøkelsen gjennomføres på et senere tidspunkt, fra midten av august til midten av september. Som vi forstår etter kontakt med dere, vil en fortsatt kunne få gjort gode undersøkelser av vannvegetasjonen på den tida. For å begrense forstyrrelse på fugl, settes det også vilkår om at det ikke brukes motor på båten.

Motorferdsel på vannet er forbudt. Dette er en forholdsvis liten innsjø, mellom 0,4-0,5 km². For bruk av motorfartøy på innsjøer mindre enn 2 km², må det ved behandling etter motorferdselloven foreligge særlig grunn. Vi vurderer at Tennvatnet er såpass lite, at det fint lar seg gjøre å gjennomføre prosjektet uten bruk av båt med motor.

Den samla belastningen som økosystemet er utsatt for er begrenset slik vi kjenner det, og det gis få dispensasjoner i dette området.

Med tanke på at dette er et naturreservat og et Ramsarområde med internasjonal verdi, at kalkrike innsjøer er en rødlista naturtype og en utvalgt naturtype som det er laget handlingsplan for, mener Statsforvalteren at det er viktig for oss som forvaltningsmyndighet å få god kunnskap om naturgrunnet og verdiene i naturreservatet. En langsiktig overvåking som dette, vil etter vår vurdering være et godt grunnlag for framtidig forvaltning av verneområdet.

Konklusjon

Vi mener at innsamling av vannplanter i begrenset omfang, og med de vilkår som følger denne dispensasjonen, ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig eller stride mot vernevedtakets formål. Statsforvalteren har ut fra det gitt tillatelse til innsamling av vannplanter fra Tennvatn naturreservat. Vi har lagt vekt på at de fleste plantene lar seg artsbestemme uten innsamling, og at behovet for innsamling av arter er begrenset. Videre vurderer vi at nytten av undersøkelsene i forvaltning av området vil være større enn ulempene.

Med hilsen

Heidi-Marie Gabler (e.f.)
seksjonsleder

Ann-Heidi Johansen
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

DIELDDANUORI SUOHKAN - TJELDSUND KOMMUNE
STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Postboks 240	9439	EVENSKJER
Postboks 1405	8002	BODØ